

Covid-19: Brug af værnemidler i Gribskov Kommune¹

Vejledningen vedrører

Plejesituationer hvor borger

- IKKE er smittet med COVID-19
- IKKE har symptomer på COVID-19
- IKKE har anden smitsom sygdom eller symptomer herpå

Færden i fælles rum

- Fællesarealer på plejecentre og botilbud
- Kontorer, møderum, omklædningslokaler og personalerum i hjemme- og sygeplejen, på plejecentre og botilbud

Ledere og medarbejdere – fælles holdning:

Ensartet brug af værnemidler signalerer professionalisme og skaber tryghed

Vi ønsker, at borgerne oplever, at alt plejepersonalet anvender værnemidler på en ensartet måde. I modsat fald er der stor risiko for, at borgerne vurderer, at nogle medarbejdere ikke har en professionel tilgang til plejen. Dette kan skabe utryghed.

Generelt

Nedenstående anbefalinger er udarbejdet med afsæt i anbefalinger fra Statens Seruminstitut og Sundhedsstyrelsen². De kriterier, der ligger til grund for vores lokale og konkrete anbefalinger, er derfor helt overvejende:

- Kræver proceduren, at medarbejder har tæt ansigt til ansigt kontakt med borger samt er inden for en 1 meter³ af borger, skal der bæres værnemidler efter anvisningerne nedenfor

¹ Vejledningen er udarbejdet 5.5.2020 af Lotte Danielsen Gille, sygeplejefaglig leder, PlejeGribskov; Birgitta Warnke, udviklingssygeplejerske, Gribskov Kommunale Sygepleje; Agnethe Søgaard, teamleder Gribskov Kommunale Hjemmepleje; Lene Steensen, leder af Skovsminde Plejecenter; Marianne Alomaine, sygeplejefaglig leder, Skovsminde Plejecenter; og Gitte Widmer, sundhedsfaglig konsulent Center for Social og Sundhed.

Tilrettet 29.9.2020. Tilrettet 30.10.2020. Tilrettet 06.11.20 af Lise Bernhard, Risikomanager. Tilrettet 25.1.2021 af Lise Bernhard og Gitte Widmer, Tilrettet 16.3.22 af Birgitte Steentoft Zilmer.

² Jf. https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2021/Corona/Vaernemidler/Ansigtvnrnemidler-og-andre-smitteforebyggende-tiltag_ny.ashx bortfalder de hidtidige lovgivningsmæssige krav om brug af mundbind og visir den 31. januar 2022.

³ Styrelsen anbefaler fortsat, at medarbejdere, der er i tæt kontakt med borgere anvender mundbind. For ikke at hver enkelt medarbejder skal vurdere dette individuelt i Hjemme- og Sygepleje gælder, at medarbejderen altid skal bruge mundbind, hvis der er tæt ansigt til ansigt kontakt og afstanden til borger er mindre end 1 meter.

I Gribskov Kommune anbefaler vi brug af maske type II, når vurderingen er, at der er behov for at beskytte ansigtet. I tilfælde, hvor maske ikke er egnet, f.eks. ved kommunikation med borgere med psykiske eller kognitive udfordringer, eller som har behov for at kunne mundaflæse, kan heldækkende visir anvendes som alternativ.

Skift og rengøring af masker og visir

- Masker skiftes, når de bliver fugtige eller forurenes. Samme maske kan beholdes på ved hjælp til flere borgere, så længe den er tør, ren og intakt. Dette gælder både det udekørende plejepersonale og personale på plejecentre og i botilbud.
En maske skal "blive på næsen", indtil den efter korrekt håndhygiejne tages helt af og smides ud.
- Visiret skiftes eller rengøres, når det bliver forurenet og efter endt brug

Flergangsvisirer rengøres med vand og sæbe/rengøringserviet (eks. WetWipe Universal) og desinficeres efter brug. Hvis det udelukkende er én person, der bruger visiret, rengøres visiret med vand og sæbe/rengøringserviet efter hver brug ud over vagten. Ved vaktens afslutning suppleres rengøringen med desinfektion.

Der udføres altid håndhygiejne i forbindelse med på – og aftagning af værnemidler.

Sikring af fælles fodslag

Den enkelte leder har et stort ansvar for at sikre implementering af de her angivne retningslinjer. Dette sker ved, at alle er orienteret om retningslinjerne. I de konkrete situationer, der er beskrevet herunder, er det også angivet, hvilke overvejelser, der ligger grund for den givne anbefaling. Disse begrundelser kan med fordel italesættes i forbindelse med implementering. Dette for at skabe forståelse for anbefalingen og dermed tryk i anvendelsen.

Plads til tvivl

Det er overordentligt vigtigt at give plads til, at medarbejdere, der er utrygge og gerne ville bruge værnemidler i flere situationer end de, der er angivet her, får mulighed for at drøfte deres bekymringer og føler sig mødt af deres ledelse. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at implementeringen sker i tæt samarbejde med AMR og evt. TR.

Hvis en borger er utryg

Hvis en borger giver udtryk for at bekymring for smitte i en situation, hvor der i øvrigt er den fornødne afstand og brug af værnemidler, kan borger anvende maske eller mundbind. Kommunen afholder udgiften hertil.

Arbejdsgivers ret og pligt

Arbejdsgiver har pligt til at sikre, at de ansatte følger Sundhedsstyrelsens anbefalinger for brug af mundbind og visir.

Grundlæggende regler og forudsætninger for brug af vejledningen:

- Håndhygiejne udføres jf. generelle anbefalinger
- Forklæder og handsker anvendes jf. generelle anbefalinger
- Værnemidler anvendes som foreskrevet, både i forhold til rækkefølge for af- og påtagning og håndhygiejne mellem hvert værnemiddel ved aftagning.
  - Påtagning: Forklæde (hvis nødvendigt) -> maske -> handsker
  - Aftagning: Handsker -> forklæde -> maske

Sundhedsstyrelsen siger:

Smitte sker via dråber fra luftvejene ved fx hoste/nys og fra forurenede overflader.

Korrekt håndhygiejne, rengøring og så vidt muligt holde 1-2 meters afstand er de vigtigste midler til at forebygge smitte ved håndtering af alle patienter/borgere.

Værnemidler, f.eks. handsker og masker, er ikke i sig selv nok til at forebygge smitte. De skal bruges korrekt og i kombination med korrekt håndhygiejne, rengøring og afstand – ellers kan de give falsk tryghed og selv udgøre en smitterisiko.

Regler for brug af værnemidler i konkrete situationer

Hovedregel

Vanlige værnemidler⁴:

- Handsker anvendes for at beskytte hænderne mod forurening med blod, sekreter og ekskreter
- Forklæde anvendes for at forebygge forurening af arbejdsdragten og dermed kontaktsmitte; dvs. i tætte plejekontakter, eller hvor der er risiko for stænk eller forurening med blod, sekreter og ekskreter.

Der anvendes maske eller visir:

- Der anvendes ansigtsværnemidler i alle de situationer, hvor der udføres personlig pleje og på alle steder indendørs, hvor man kan møde en borger.

⁴ SSI 2017: "Generelle infektionshygiejniske retningslinjer"

<https://hygiejne.ssi.dk/-/media/arkiv/subsites/infektionshygiejne/retningslinjer/nir/nir-generelle.pdf?la=da>

Pleje- og omsorgsopgaver	Regler
Toiletbesøg	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mund aflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske • Ved afføring, desuden plastforklæde
Bleskift	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mund aflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske • Ved afføring, desuden plastforklæde
Skift af kateterpose	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mund aflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Sengebad	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mund aflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Toilette, hvor hele proceduren kræver tæt kontakt/ fysisk støtte	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mund aflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske

<p>Toilette, hvor proceduren primært kræver <i>verbal</i> guidning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundafflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
<p>Øvre toilette ved håndvask</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundafflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
<p>Nedre toilette ved håndvask</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundafflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
<p>Brusebad, der primært kræver let støtte til forflytning og lettere guidning ("lette borgere")</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundafflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
<p>Brusebad, der kræver fysisk støtte og / eller guidning under hele proceduren ("tunge borgere")</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundafflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske • Øjenbeskyttelse ved risiko for sprøjt
<p>Tandbørstning, der udelukkende kræver guidning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at

	kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Tandbørstning, der kræver, at plejepersonalet "fører" tandbørsten	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske • Ved risiko for stænk bæres øjenbeskyttelse
Hjælp til <u>indtagelse</u> af maden	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske • Hvis der risiko for at borgeren hoster under måltidet, bæres også øjenbeskyttelse
Hjælp til forflytning ved drejetårn	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker og plastforklæde afhængigt af situationen • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Hjælp til forflytning ved Sara Stedy	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker og plastforklæde afhængigt af situationen. Kan være aktuelt, hvis støtten kræver, at hjælper har tæt kropskontakt til borger • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Hjælp til forflytning ved stålift	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker og plastforklæde afhængigt af situationen • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske

Hjælp til forflytning ved hængelift	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker og plastforklæde afhængigt af situationen • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Hjælp til lav forflytning	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker og plastforklæde afhængigt af situationen • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Støtte til gangfunktionen < 15 minutter	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker og plastforklæde afhængigt af situationen. Kan være aktuelt, hvis støtten kræver, at hjælper har tæt kropskontakt til borger • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Støtte til gangfunktionen > 15 minutter	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker og plastforklæde afhængigt af situationen. Kan være aktuelt, hvis støtten kræver, at hjælper har tæt kropskontakt til borger • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Hjælp til kompressionsstrømper	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker <p>Plastforklæde afhængigt af situationen. Kan være aktuelt, hvis støtten kræver, at hjælper har tæt kropskontakt til borger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Hjælp til kompressionsbehandling (bandager)	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker <p>Plastforklæde afhængigt af situationen. Kan være aktuelt, hvis støtten kræver, at hjælper har tæt kropskontakt til borger</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Hjælp til skift af kateter eller top-kateter	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Stomipleje	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Sårpleje	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Plastforklæde • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Medicinadministration (tabletter, mixtur, brusetabletter og injektioner, øjendråber)	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker ved fysisk kontakt med medicin eller borger. • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Inhalationer – forstøver med risiko for stænk	<ul style="list-style-type: none"> • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske • Øjenbeskyttelse, hvis der er behov for, at man er i nær kontakt, mens forstøveren kører • Handsker

Alm inhalationer (turbohaler, spacer mm)	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske
Medicindispensering	<ul style="list-style-type: none"> • Handsker • Maske, med mindre dispenseringen foregår i et medicinrum.
Medicindispensering (oplæring af borger)	<ul style="list-style-type: none"> • Maske. Ved pleje af borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske • Handsker
Færden i fælles rum	Regler
Fællesarealer på plejecentre og botilbuds enkelte afsnit: Dagligstue Spisestue Gangarealer	<ul style="list-style-type: none"> • Personalet bærer maske. Hvis en overvejende del af beboerne bliver udfordrede, hvis personalet bærer maske, eller hvis enkelte reagerer stærkt på brug af maske, kan der anvendes visir i stedet. • Beboerne bærer IKKE mundbind • Besøgende og andre udefrakommende bærer mundbind
Lokaler, hvor der udelukkende er personale: Kontorlokaler Møderum Personalerum Omklædningsrum mm	<p>Smitteforebyggelse foregår ved</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afstand – 1 m fra "næsetip til næsetip" • Hyppig rengøring af kontaktflader • Håndhygiejne • Korrekt hoste- og nyse-etikette <p>Der skal altså ikke anvendes maske, hvis krav om afstand kan opretholdes.</p>
Træningslokaler	<ul style="list-style-type: none"> • Terapeuterne bærer mundbind
Gangarealer	<ul style="list-style-type: none"> • Personalet bærer maske type II

Café	<ul style="list-style-type: none"> • Personalet bærer maske type II • Besøgende bærer mundbind • Beboere bærer mundbind
------	--

Besøg i borgers hjem	Regler
Myndighedsbesøg	<ul style="list-style-type: none"> • Der bæres maske ved tæt ansigt til ansigt kontakt med borger samt en afstand på mindre end 1 meter. Hvis borger er mobil, vil det ofte allerede ved hoveddøren være nødvendigt at tage maske på. Ved besøg hos borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik, kan der anvendes visir i stedet for maske <p>Ved undersøgelse af funktionsevnen følges de ovenstående anbefalinger på området.</p>
Andet besøg, herunder socialfagligt besøg	<ul style="list-style-type: none"> • Der bæres maske ved tæt ansigt til ansigt kontakt med borger samt en afstand på mindre end 1 meter. Hvis borger er mobil, vil det ofte allerede ved hoveddøren være nødvendigt at tage maske på. Ved besøg hos borgere med psykiske eller kognitive udfordringer eller som har behov for at kunne mundaflæse eller se ansigtsmimik kan der anvendes visir i stedet for maske